

Art sacre actual 1.

Aproximació teòrica, exemples i testimoni

Balaguer. 7 de maig de 2022.

Seminari Intern de Patrimoni Sacre

El buit sagrat a l'arquitectura religiosa contemporània

Dilluns 23 de maig, de 19:00 a 20:00h,
Format online
Hi intervindrà:

Bert Daelemans SJ

Arquitecte i Dr. en teologia.
Professor a la Universitat
Pontifícia de Comillas

patrimonisacre@fundaciojoanmaragall.org

fjm
FUNDACIÓ JOAN MARAGALL
CRISTIANISME I CULTURA

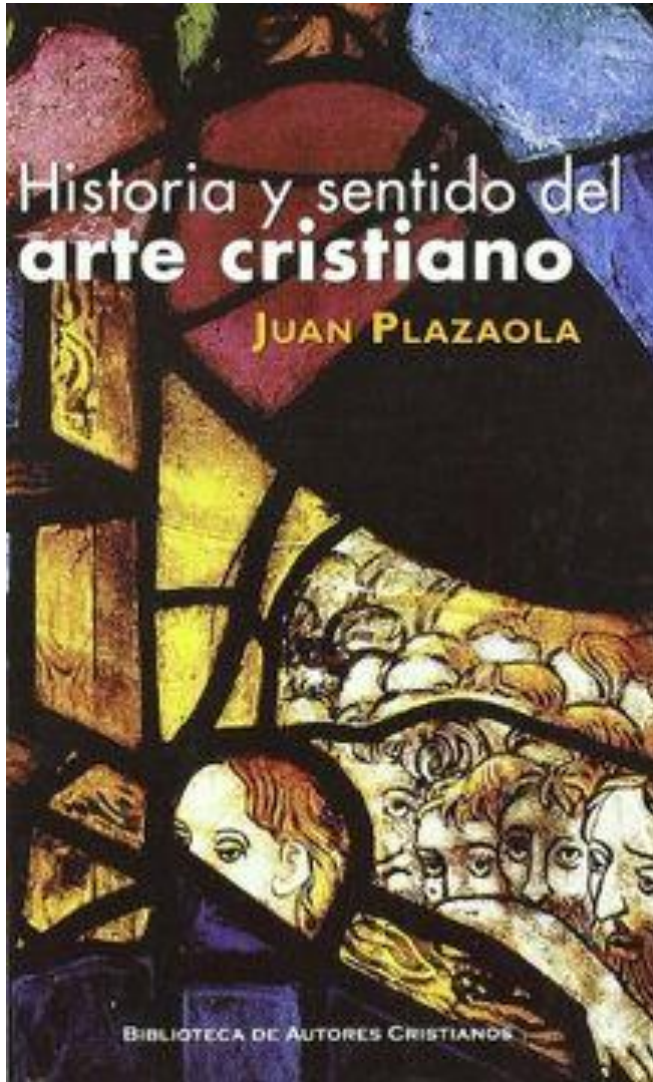
Monestir de la conversió
(Sotillo de la Adrada. Àvila)

(Abans que me n'oblidi... m'agradaria convidar-vos a això, que també "va amb el tema"!)

Art sacre actual 1

1. Una reflexió músico-plàstica
2. Exemples rellevants
3. Testimoni d'una artista cristiana actual

Una mica de bibliografia “bàsica” sobre art cristià
(contemporani)...

Art sacre actual 1

1. Una reflexió música-plàstica
2. Exemples rellevants
3. Testimoni d'una artista cristiana actual

Art? Quin art sacre pel s.XXI?...

Reflexió músico-plàstica

1. *Aunque es de noche*
2. *MareNostrum*
3. Espai de silenci i reflexió

Transmutacions de l'art sacre contemporani... El cas *MareNostrum*

Reflexió músico-plàstica

1. *Aunque es de noche*
2. *MareNostrum*
3. Espai de silenci i reflexió

Transmutacions de l'art sacre contemporani... El cas *Capella laica*

Reflexió músico-plàstica

1. *Aunque es de noche*
2. *MareNostrum*
3. Espai de silenci i reflexió

«(...) Tenemos que acostumbrarnos a exigir para las obras de arte moderno un tratamiento elevado y a que no se tema asociarlas a los conceptos y calificativos que siempre han acompañado a las grandes manifestaciones del espíritu (...) Son símbolos propios del género humano, siempre vigentes y llenos de vida, símbolos que el arte puede evocar directamente con el fulgor de su presencia, o indirectamente con el horror de su ausencia.»

(Antoni Tàpies "Arte y contemplación". Discurso leído en el acto de recepción pública como académico de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, el 2 de diciembre de 1990. Madrid)

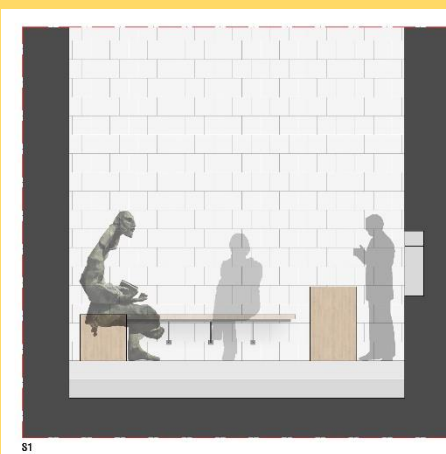
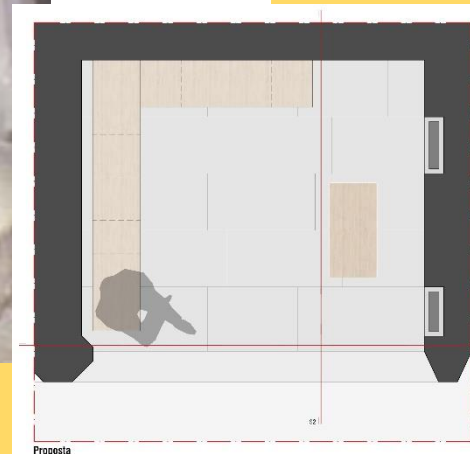

Sant Ignasi demana caritat + La Pietat Mediterrània (Lau Feliu)

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, *La Cova de Manresa*)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

Sant Ignasi demana caritat + La Pietat Mediterrània (Lau Feliu)

Exemples rellevants

Sant Ignasi demana caritat + La Pietat Mediterrània (Lau Feliu)

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, *La Cova de Manresa*)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell, Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

Sant Ignasi demana caritat + La Pietat Mediterrània (Lau Feliu)

Pietat mediterrània

S'escola veloç, la vida,
tan de pressa, en un instant.
No hi ha temps per la
innocència,
no hi ha somnis, ni demà.
Ningú sent el clam que esquinça
l'horitzó d'aquest mar
brau? I del clam,
qui se'n recorda quan s'ofega
en la foscor?
D'entre les mans d'una dona
la mar engoleix
afanys. La dansa de les onades,
amb despietada sal,
li arrabassa, vil,
la vida.
Tot plegat _____ en un instant.
(Montserrat Feliu)

Hi ha moments en què voldries cridar fort.

La Pietat mediterrània no vol ser res més que això: un crit.
Molts cops m'he plantejat si amb les eines que tinc entre mans
puc parlar, puc fer sentir la meua veu. Aquesta escultura és un
intent de parlar, de llançar un clam per la justícia; un plor pels
ofegats, un prec per un món millor.

Lau Feliu

“Senyor, m’ has fet orfe de pau, he oblidat la felicitat (...) però
vull recordar això que em dóna esperança”
– Lam 3, 17-26

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La “Rothko Chapel” catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, *La Cova de Manresa*)
6. Els frescos d'en Josep Minguell (Santa Maria de l'Alba, Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

La Bíblia en fang o Capella sota l'aigua. Miquel Barceló

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)

La cobertura de l'ànima. Jaume Plensa a Montserrat

Exemples rellevants

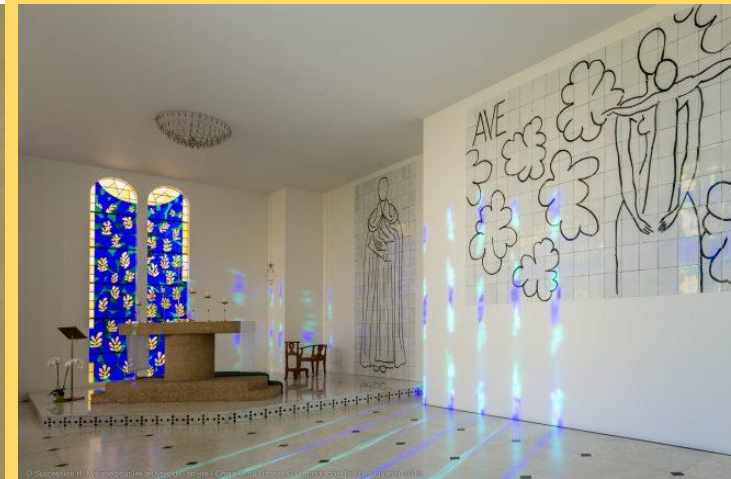
1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)

Plensa ascendeix a Montserrat **arrel d'una proposta del pare Laplana**, director del museu, després d'haver vist la instal·lació de l'església de *San Giorgio Maggiore* a la Biennal de Venècia del 2015, perquè considera que l'estètica plensiana encaixa perfectament amb els valors dels monjos de Montserrat, en la recerca del silenci i l'invisible.

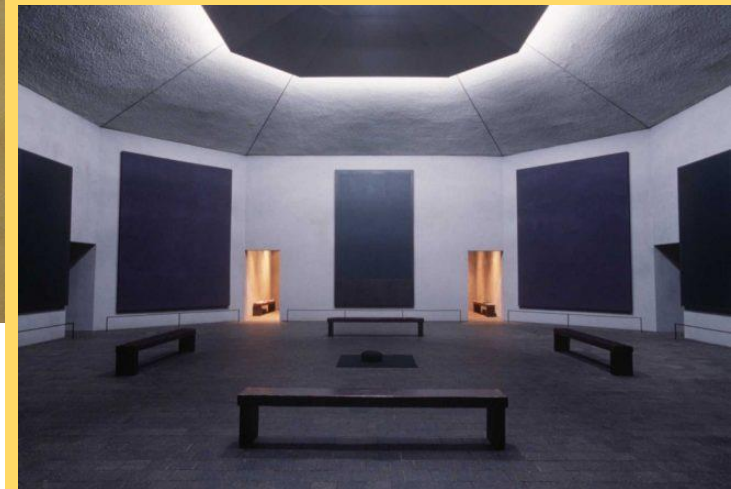
Montserrat forma part de la geografia emocional de l'artista, d'on recorda **una experiència d'infantesa de "silenci brutal"** que el va marcar; n'admira l'alçada (ell que té vertigen) i la vibració d'aquest lloc emblemàtic de la tradició catalana on s'uneixen una exuberant natura i la potència espiritual de l'ordre benedictina, estretament vinculada a la cultura.

La "Rothko Chapel" catalana. Sean Scully a Santa Cecília (942-2015)

Matise. Chapelle du Rosaire. Vence (França) (40's)

Rothko Chapel. Huston. Texas-USA (60-70s)

La "Rothko Chapel" catalana. Sean Scully a Santa Cecília (1942-2015)

Holly-Stationes vol evocar aquells primers moments en què Scully infant va absorbir el sagrat en el suburbi londinenc. La mort de la seva mare li va fer reviure un episodi que li sobrevingué quan era petit: la contemplació temerosa d'un viacrucis durant un dia de tempesta a la capella de Santa Joana d'Arc, al barri d'Islington. El conjunt recrea el sentiment, entre angoixat i astorat, de l'artista davant les estacions de la passió, sota el soroll esfereïdor de la pluja i el vent retronyant sobre la teulada d'uralita del temple.

Cecília és un homenatge a les virtuts de la santa titular de l'església (...) Com a l'obra *Holly-Stationes*, en la franja inferior, que alterna vermells i negres, Scully vol representar el món terrenal, i en la superior, de color blanc amb línies irregulars negres, l'elevació espiritual i la tendresa de la santa, i també la seva veneració per la música...

Triplet de Rupnik (St. Julià / Col·legi Montserrat / La Cova)

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, La Cova de Manresa)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell, Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

Triplet de Rupnik (St. Julià / Col·legi Montserrat / La Cova)

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, *La Cova* de Manresa)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell, Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

Triplet de Rupnik (St. Julià / Col·legi Montserrat / La Cova)

Exemples rellevants

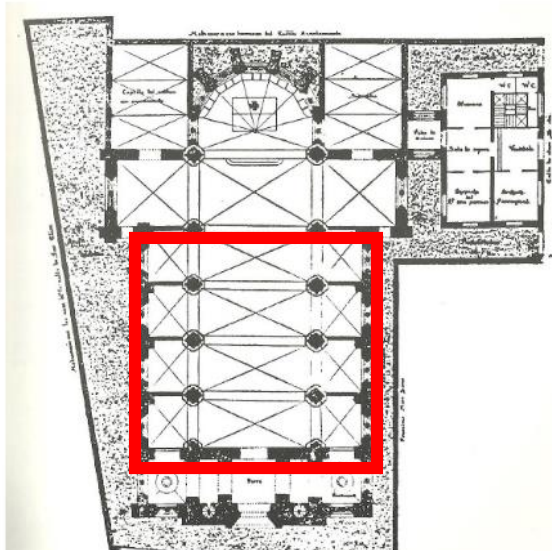
1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, *La Cova de Manresa*)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell, Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

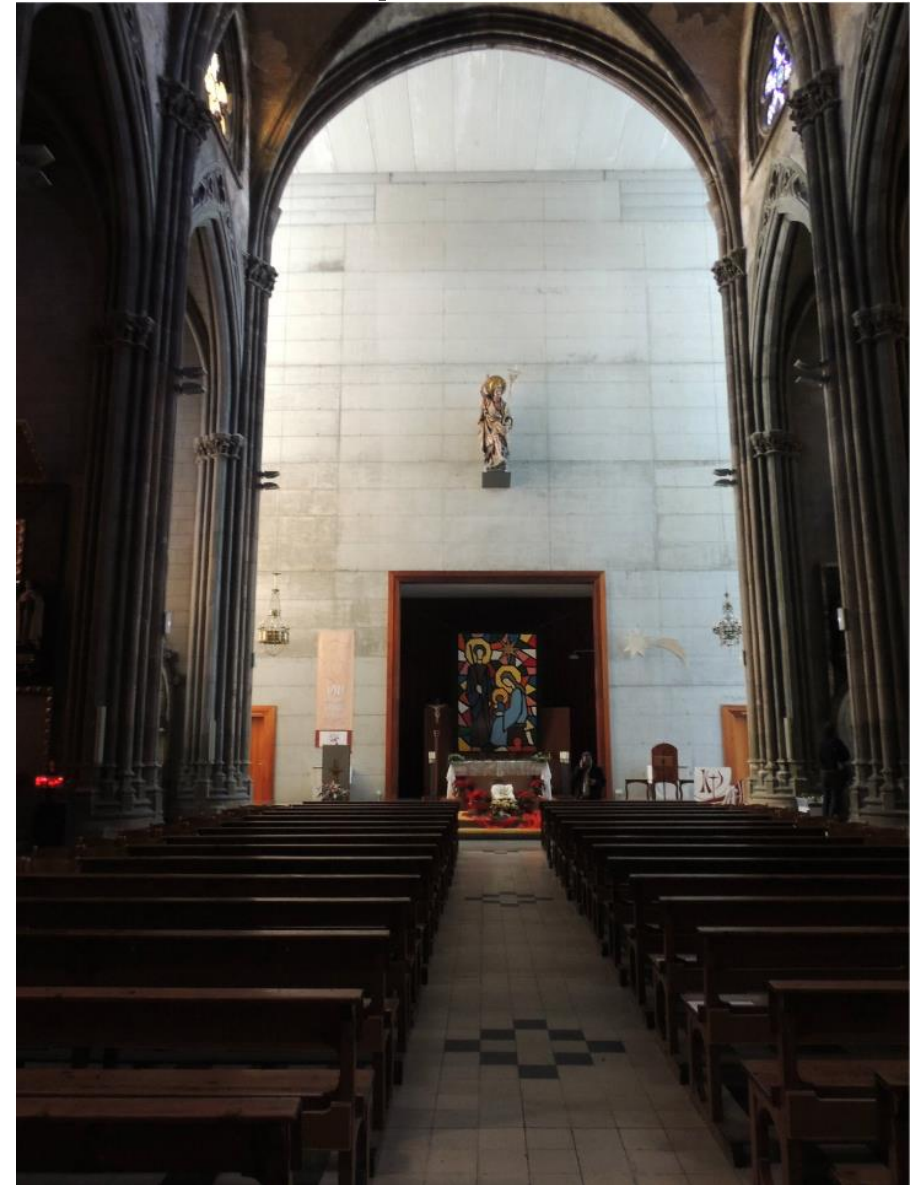
Entonces, cuando hacemos los rostros

Quan el formigó parla (Josep Minguell. St. Joan Baptista de Reus)

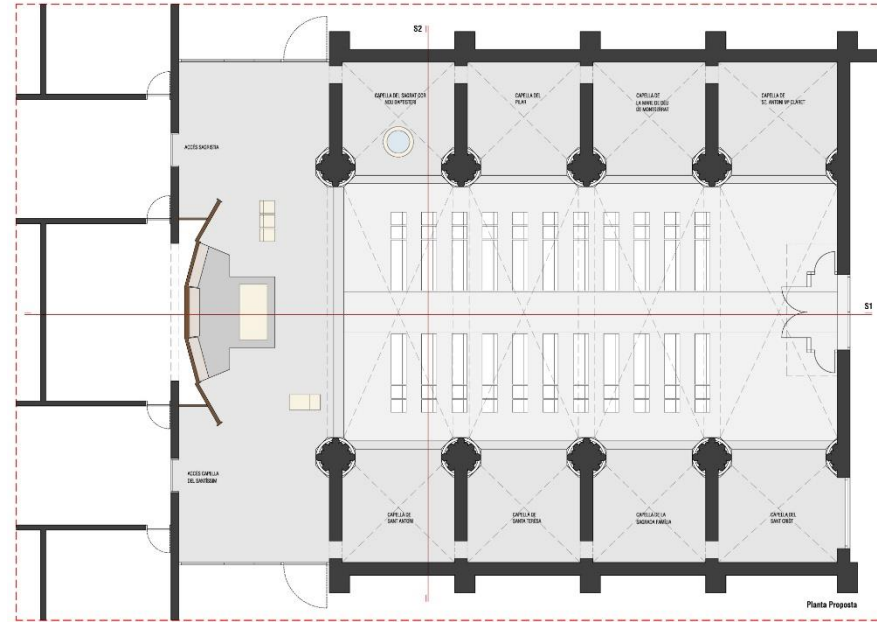

Exemples rellevants

Quan el formigó parla (Josep Minguell. St. Joan Baptista de Reus)

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, La Cova de Manresa)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell, Sant Joan Baptista de Reus)
7. *Laudato Si'* al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

Quan el formigó parla (Josep Minguell. St. Joan Baptista de Reus)

Laudato Si' al Pirineu (Santi Moix a St. Víctor de Seurí. 2018)

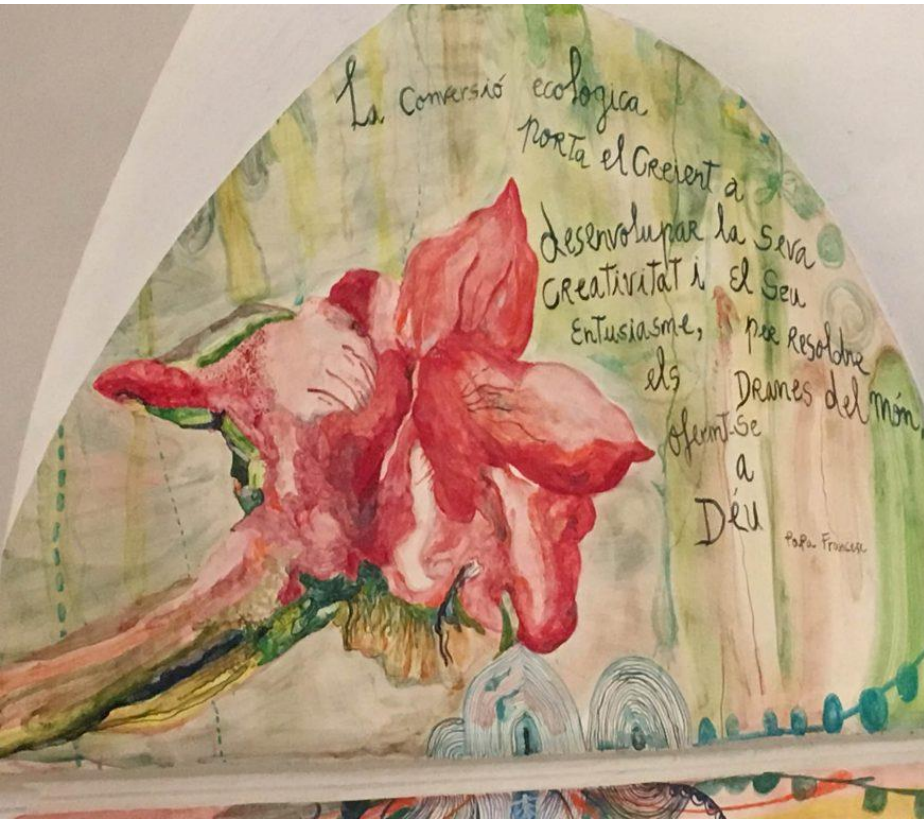

Exemples rellevants

1. Sant Ignasi demana caritat a Santa Maria del Mar + La Pietat mediterrània (Lau Feliu)
2. La Bíblia en fang. Capella sota l'aigua. (Miquel Barceló)
3. La cobertura de l'ànima (Jaume Plensa a Montserrat)
4. La "Rothko Chapel" catalana (Sean Scully a Santa Cecília)
5. Triplet de Rupnik (Sant Julià, Col·legi Montserrat, *La Cova de Manresa*)
6. Quan el formigó parla (Josep Minguell, Sant Joan Baptista de Reus)
7. ***Laudato Si'*** al pirineu (Santi Moix a Sant Víctor de Seurí)

Laudato Si' al Pirineu (Santi Moix a St. Víctor de Seurí. 2018)

... el conjunt pictòric busca "unir espiritualitat i natura i reinterpretar escenes de la tradició cristiana des del prisma de la bellesa de l'entorn i del paisatge de l'església", segons explica Moix.

Exemples rellevants

